

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-29C/43/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-29C/43/2021 (pôvodne Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 15C/225/2003, pozn.). Navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že 4. augusta 2003 bolo z iniciatívy sťažovateľky začaté pôvodne na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15C/225/2003 konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd v merite veci rozhodol (prvým) rozsudkom č. k. 15C/225/2003-1270 z 24. augusta 2016, ktorý bol ako vecne správne potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp.zn. 6Co/331/2016 z 20. februára 2018. Na základe dovolania žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3Cdo/180/2018 z 24. septembra 2020 zrušil rozsudok krajského súdu z 20. februára 2018. Následne odvolací súd uznesením zo 14. októbra 2021 zrušil

rozsudok súdu prvej inštancie z 24. augusta 2016. Po zrušení a vrátení veci mestský súd opätovne rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. K2-29C/43/2021-1619 zo 17. mája 2024, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti opisuje priebeh napadnutého konania, poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom opätovne rozhodol rozsudkom zo 17. mája 2024, ktorý v dôsledku jej podaného odvolania nie je dosiaľ právoplatný. Spis bol odvolaciemu súdu predložený 17. októbra 2024, pričom v novembri 2024 sa dozvedela, že žalovaný zomrel, preto odvolaciemu súdu adresovala podanie s označením právnych nástupcov žalovaného, avšak do podania ústavnej sťažnosti jej nebolo doručené rozhodnutie o pokračovaní v konaní. Namíeta, že napadnuté konanie trvalo neprimerane dlhú dobu, t. j. viac ako 20 rokov, pričom jej právna neistota nie je stále odstránená.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, ktoré podľa názoru sťažovateľky trvá neprimerane dlho (viac ako 20 rokov) a dosiaľ nie je právoplatne skončené, čím došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy a dohovoru.

5. Ústavný súd hneď v úvode upozorňuje na formálny nedostatok ústavnej sťažnosti v podobe odkazu na v súčasnosti už neúčinný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Uvedená skutočnosť však sama osebe nemá vplyv na posúdenie toho, či je možné návrh prijať na ďalšie konanie, pretože rozhodujúce je, či samotný obsah návrhu spĺňa náležitosti ustanovené zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Každé podanie totiž ústavný súd posudzuje podľa jeho obsahu (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

7. Zároveň jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľov. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (II. ÚS 287/2021).

8. V prejednávanej veci v čase podania ústavnej sťažnosti (21. januára 2025), ako aj v čase jej predbežného prerokovania, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu, sa konanie vo veci sťažovateľky vedie na krajskom súde, ktorému vec bola predložená 17. októbra 2024 na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky (odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 3Co/130/2024, pozn.). Z uvedeného je zrejmé, že ešte pred podaním ústavnej sťažnosti konal už v právnej veci sťažovateľky krajský súd a mestský súd, ktorý sťažovateľka označila ako porušovateľa jej práv, už v tom čase nemohol ovplyvniť priebeh napadnutého konania, a preto ani porušiť namietané práva sťažovateľky (obdobne I. ÚS 375/2023, IV. ÚS 174/2024).

9. Ústavný súd ďalej uvádza, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh rozhodnutia vo veci samej, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čo sťažovateľ žiada v petite ústavnej sťažnosti, a iba vo vzťahu k subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd pritom nemá priestor, aby opravoval petit ústavnej sťažnosti sťažovateľky, najmä s ohľadom na to, že sťažovateľka je kvalifikovane právne zastúpená. Prípadná výzva na úpravu petitu ústavnej sťažnosti by v tomto kontexte *de facto* znamenala suplovanie úkonov právnej služby zo strany ústavného súdu, čo nie je žiadnym spôsobom akceptovateľné (m. m. I. ÚS 690/2022, IV. ÚS 74/2024). Z tohto dôvodu sa ústavný súd nemohol vecne zaoberať postupom krajského súdu po predložení veci, pretože krajský súd sťažovateľka neoznačila za porušovateľa svojich práv a ani svoje námietky nesmerovala k prípadným priet'ahom spôsobeným postupom krajského súdu.

10. Nad rámec ústavný súd pripomína, že pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach *Bubláková proti Slovenskej republike* z 15. 2. 2011, *Čičmanec proti Slovenskej republike* z 28. 6. 2016). Treba však podotknúť, že ESLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie (IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 208/2023, I. ÚS 234/2023).

11. Sťažovateľka pritom mala dostatočný časový priestor napadnúť ústavnou sťažnosťou porušenie svojich práv v čase, keď mestský (predtým okresný) súd mal dispozíciu s vecou, a nie až *ex post*, keď už dĺžku konania (vzhľadom na skončenie veci u neho) nemohol nijako ovplyvniť (vec bola

predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní). Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (prieťahovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadostučinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd však pri konkrétnych okolnostiach úplne nevyklučuje aj spočítavanie dĺžky konania u rôznych porušovateľov (napr. IV. ÚS 81/2019, I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019), v tomto konkrétnom prípade však o taký prípad nejde.

12. Striktné posudzovanie toho, či v čase podania ústavnej sťažnosti mohlo trvať porušovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom konkrétneho štátneho orgánu, nie je absolútne (I. ÚS 390/2019, III. ÚS 728/2017 a I. ÚS 170/2017). Preto v osobitných prípadoch ústavný súd posúdil postup súdov viacerých inštancií, avšak išlo o prípady, keď bola ústavná sťažnosť podaná proti súdom viacerých inštancií, ktorých činnosť bola rovnako nesústreďená a neefektívna, čoho následkom bolo zjavné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v prípadoch, v ktorých bolo potrebné prihliadnúť aj na význam veci pre sťažovateľa (porov. III. ÚS 12/2023).

13. Napriek skutočne neprimeranej dĺžke prvoinštančného konania ústavný súd vzhľadom na predostretú argumentáciu ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. V závere ústavný súd poukazuje na to, že právna neistota sťažovateľky bude odstránená až právoplatným skončením veci, a dopĺňa, že ak by ďalší priebeh konania signalizoval vznik ďalších prieťahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

II.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy:

15. Napriek tomu, že sťažovateľka sa v petite ústavnej sťažnosti explicitne domáha aj vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, v dôvodoch ústavnej sťažnosti nepredniesla k predmetnému právu žiadnu, nie to ešte ústavnoprávne relevantnú argumentáciu, z ktorej by bolo možné vyvodiť, v čom má porušenie uvedeného základného práva spočívať. Absencia kvalifikovaného odôvodnenia tak predstavuje nedostatok, ktorý bráni ústavnému súdu považovať ústavnú sťažnosť v tejto časti za dostatočne odôvodnenú.

16. V tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich

je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu